

Lappi eroaa muusta Suomesta sijaintinsa ja luonnon puolesta. Se on kaikinpuolin erikoislaatuinen iso osa Suomea kolmen valtakunnan Ruotsin, Norjan ja Venäjän keskellä ja kanssakäymisessä niiden kanssa. Lapissa on myös iso harvaan asuttu maaseutu. Vaikka ilma, vedet ja maaperä ovat tutkitusti maapallon puhtaimmat, ei omavaraista ruuantuotantoa ole tarpeeksi. Luonto mahdollistaa elinkeinorakenteen monipuolisuuden jopa siinä määrin, että tarvittaisiin tasapuolista aluejakoa. On maa-, metsä- ja porotalous, kalastus, metsästys, luonnonsuojelu, marjastus, valtava tunturimatkailu, kaivostoiminta, sähköntuotanto, tehtaat ja merialuekkin. Näiden kaikkien tueksi on kehittynyt kaupunkeja ja kuntakeskuksia. Lapissa on hyvä maantieverkosto. Myös lentäen ja junalla pääsee Lappiin.

Suomi hävisi Venäjälle talvi- ja jatkosodan. Suomen valtio joutui katastrofitilaan. Ulkomaankauppa oli pysähtynyt ja koska ei ollut tarpeeksi omavaraista ruokatuotantoa, tuli pula maidosta, voista, lihasta, viljasta, sokerista ym. Elintarvikkeet laitettiin kortille ja jokainen mietti, miten itse voisi tuottaa ruokaa. Jopa kukkapenkeissä viljeltiin perunaa. Myös sikoja ja kanoja kasvatettiin. Ansoilla pyydettiin riistalintuja ja jäniksiä.

Kun tulin Joutsijärvelle mieheni Lauri asui omistamallaan 30ha-tilalla isänsä uusioperheen kanssa. Tilan raja kulki ja kulkee Salla kunnan rajan vieressä. Vanhin Salla- Kemijärvi maantie kulki tilan läpi.

Laurin isä Aarne naimisiin mentyään rakensi talon 100 m päähän tiestä. Kun talvisota alkoi 1939 niin kutsuttu Valtasen taistelulinja kulki Karakon pihaan läpi. Sodan alettua perhe joutui lähtemään evakkoon. Kun palattiin evakosta oli talo ympäristöineen tuhottu.

Aarne rakensi hiljalleen uuden talon. Sitten tuli saksalaisaika. Taloon majoitettiin saksalaisten esikunta. Perheen piti jatkaa asumista sodasta säilyneessä navetassa.

Tuli jatkosota ja uusi evakkomatka, nyt pohjanmaalle. Kun perhe uudelleen pääsi palaamaan kotiin, oli talo taas tuhottu; saksalaiset olivat lähtiessään polttaneet sen. Aarne rakensi taas uuden talon. Jälleenrakennuskausi alkoi myös Kemijärvellä.

Lauri oli käynyt muurauskurssin 1949. Myös kotitalalle hän muurasi tiilinavetan. Muuraustyötä oli runsaasti kuntakeskuksessa ja työmatkat hoituivat vuosia linja-autolla. Omat eväät piti olla mukaana. Ei ollut ruokaloita. Viikonloput Lauri kuokki peltoja, paranteli rakennuksia, hankki polttopuita. Perhe kasvoi.

Suomen valtio oli kovilla. Oli maksettava isot sotakorvaukset venäjälle. Venäjä oli kaapannut isot alueet itä-karjalasta ja Sallasta sekä palan Petsamosta. Luovutettujen alueiden asukkaat joutuivat evakkoon ja heidät piti asuttaa uudelleen. Saamelaiset jäivät pohjois-lappiin. Sellaiset, jotka olivat ennestään maaseutuväkeä, päätettiin sijoittaa Lappiin valtion metsiin. Heidä sijoitettiin Sallaan ja Kemijärvelle hyvin paljon.

Veikko Vennamo sai jakaa rintamaveteraaneille ilmaiseksi valtion metsistä palstoja ja asuttaa ne. Samoin evakoille jaettiin metsäpalstat ilmaiseksi, joihin heidän piti rakentaa talot ja tehdä viljelykset. Ensin yhteiskunnan toimesta rakennettiin pitkät maantiet julkista liikennettä varten. Miehet kaivoivat lapioilla ojat ja hiekat vedettiin hevosilla. Asumukset sijoitettiin teiden varsiin ja vesistöjen rannoille. Syntyi runsaasti uusia kyliä.

Nyt on miltei mahdoton kuvitella, kuinka rakennukset tehtiin hirsistä ja uunit ja piiput kivistä, laastina savi. Ei ollut edes moottorisahaa apuna. Valtio tietysti tuki vointinsa mukaan, myös neuvoen ja ohjaten. Talkoiltiin paljon. Soista kuokittiin peltoja. Myöhemmin tuli hevoset avuksi ja lopulta traktorit ja kaivurit.

Minun lapsuuteni ja kouluaika osuivat jatkosodan ja jälleenrakennuksen-aikaan. Asuin Kajaanin kaupungin liepeillä, pienessä Tuovilan kylässä teurastamolla, jossa isä oli töissä. Juosten piti kulkea koulussa 5km päässä Teppanassa. Keskikoulu oli Kajaanissa ja kävin sen jatkosodan aikaan 1944-1949. Koska miehet olivat rintamalla, meidät lapset opetettiin tekemään kotitöitä.

Liityin pikkulottiin. Neuvoja opetti niin sisä - kuin ulkotyötkin, lastenhoidon, kauppa asioinnin, marjojen- ja sienten keruun. Oli iso yhteinen kasvima. Siellä neuvoja opetti perunoiden ja juurikasvien viljelyä.

Vihdoin sain aloittaa lottatyöt. Kävin auttamassa muutamassa perheessä, joiden miehet olivat rintamalla. Hoidin lapsia, jotta äiti pääsi pyykille. Tein myös ulkotöitä. Läheisellä suojeluskunnantalolla oli lottakahvio, jossa kävin tiskaamassa astioita. Minulla oli myös oma kasvima, jossa viljelin erilaisia juureksia lapsuusperheeni käyttöön.

Kun tulin Kemijärvelle v.1953, oli Kemijärven keskustassa ja ympäröivissä kylissä kova jälleenrakennus käynnissä. Olivathan saksalaiset poistuessaan Suomesta Ruotsin kautta mäskänneet kuntakeskukset ja kylät sekä miinoittaneet alueita mennessään.

Joutsijärven kylässäkin oli tuhoja. Joutsijärven kylä oli pienuudestaan huolimatta vireä. Ennen sotia siellä oli vielä 40 tilaa, joissa oli muutama lehmä. Oli aika, ettei tiloja saanut myydä kuin kokonaisina. Se lapsista joka jäi tilalle, piti jatkaa tilan hoitoa sekä hoitaa vanhat vanhemmat kotona. Ei ollut hoivakoteja.

Sotien jälkeen kansanedustaja Olavi Lahtela sai aikaan lain, että pienet tilat saivat ostaa valtion metsistä lisämaata halvalla. Mieheni Lauri osti 130ha.

Minun kaupunkilaistytön piti ruveta opettelemaan mökin akaksi. Se onnistui, koska Joutsijärvi oli vireä kylä. Siellä toimi Maatalousnaisjärjestö Martat, Maamiesseura, Kirkon yhdistys. Poliittisilla puolueilla, kuten Vasemmistoliitto ja Maalaisliitto, oli toimivat kyläosastot. Kaikki mainitsemani pitivät säännöllisesti tupailtoja, joissa käytiin kylän kehityskeskusteluja. Sulassa sovussa evästettiin valtuutettuja. Yhdistykset järjestivät koko ajan tasokkaampia viljelykursseja, joihin otin aktiivisesti osaa ja näin pystyin joka vuosi isontamaan tuotantoa.

Vihdoin, kun Lauri sai auton ja kunta alkoi ostaa kouluille ja muihin laitoksiin perunoita ja juurikasveja aloin myydä niitä ja viljelystä tuli minulle tulon lähde ja ammatti.

1970-luvulla oli lappi ruoan tuotannossa omavarainen. Se oli kauhistus etelä-suomen viljelijöille, jotka olivat tottuneet myymään tuotteensa Lappiin. Ulkomaankauppaa ei ollut. Hankittiin puolue, mikä evästi muitakin puolueita hallituksessa tekemään päätöksiä, joilla valtion tuet

lappilaisille viljelijöille lopetetaan. Käytiin jopa Sallassa puhumassa, että moinen viljelyhulluus pitää lopettaa, kun se tulee muuta suomea kalliimmaksi.

Lapissa oli totuttu tottelemaan maan hallituksen päätöksiä, joten nytkin toteltiin ja lähdettiin etelä-suomen kaupunkeihin lapset mukana mukautuksiin.

Kemijärvellä ja Sallassa joka kylään oli julkinen liikenne. Oli kauppa, posti, suutari, ompelija, metalliseppä, hirsirakentaja ym.

Hallitus rupesi määräämään ,miten monta koulua kunnissa piti joka vuosi lopettaa. Jokaisen kyläkoulun lopettamisen jälkeen muutti työikäistä väkeä lapsineen etelä-suomen kaupunkeihin. Sallasta muutti 3000 henkilöä maataloista Ruotsiin töihin.

Valtion tukia maataloille lakkautettiin. Apukan koe- ja neuvonta-asema on myyty. Kemijärven emäntäkoulu lopetti toiminnan. Tehtiin laki, että maatiloja esim. perikunnat saa pirstoa. Tämä laki on voimassa tänäkin päivänä. Valtio rupesi maksamaan lypsykarjan lopettamisesta, peltojen paketoinnista ja metsittämisestä.

Kuntien laitoksiin ja kouluille piti perunat ja juurikasvit ruveta ostamaan etelä-suomen viljelijöiltä (hintakilpailutus).

Näin minunkin elikeino tuhottiin. Kun kyläkoulut loppuivat, loppui myös julkisen liikenne melkein kokonaan. Asutus väheni koko ajan, joten kaupat, posti sekä kuntapalvelut lopetettiin, välittämättä siitä miten ihmiset kylissä pärjäisivät.

Tuli netti aika, vaikka kylien asukkaat eivät päässeet kursseille.

Nykyäänkin harva ikäihminen omistaa nettiä tai osaa sitä käyttää.

Nyt Kemijärvellä on noin 20 autioitettua kylää, joissa asuu vain ikäihmisiä omissa taloissaan. Sieltä he hiljalleen valuvat keskustan hoivakoteihin.

Vaikka Kemijärvi on pinta-alaltaan Suomen suurimpia kaupunkela ei se ole huolehtinut väestön asioista. Päättäjät eivät noudata perustuslain tasa-arvo pykälää. Siinä sanotaan: Kaikki ihmiset asuinpaikastaan riippumatta ovat tasa-arvoisia niin maaseutu kuin keskusta-alueella.

Kemijärvellä tulisi maalaiskylät tutkia talo talolta ja selvittää millaista väkeä siellä asuu ja onko maat sänkätty pieniin osiin. Sitten päättäjien tulee

edesauttaa sopivan kokoisten maatilojen muodostumista ja hankkia niihin sellaiset viljelijät, jotka itse tekevät tilojen työt. Etelä- suomessa valtio tukee jätti maitotiloja, joissa käytetään ulkolaista työvoimaa. Se on täyttä hulluutta.

Kemijärvi ja Lappi tarvitsevat lappiviisaita ihmisiä, alueet tuntevia ja yhteistyökykyisiä päättäjiä ja viranhaltijoita sekä omaa päätäntävaltaa ja komennon hoitaa jokaiselle ihmiselle turvallinen asuminen.

NIMIMERKKI: 65 VUOTTA MAATILALLA ASUNUT KAINUUN KUKKA.